

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Militarivm Ordinvm Origines, Statvta, Symbola, Et Insignia, Iconibus, additis genuinis

Mennens, Frans

Maceratae, 1623

Ordo Eqvitvm Teutonicorum Hospitalis Sanctæ Mariæ in Hierusalem, qui
alio nomine Crucigeri, & Mariani dicti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10718

Crucem verò ordinis tessaram fuisse volunt octogonam, illius instar, qua hodie Equites Melitenses insigniuntur: & quali *Iacobi Mola* ultimi Templariorum magistri effigies in Gallia communiter exhibetur, Hieronymus tamen Romanus Hispanus contendit fuisse duplicem, & quasi Patriarchalem; qualem insignia antiqua præferunt Hungariæ, & in Republica sua Mundi ob oculos expressam ponit. Multis tandem exantlatis pro Republica Christiana laboribus, antiquissimus iste ordo Viennæ in Concilio Patrum decreto damnatus, & totaliter extinctus est, bonaque Hospitalarijs addita; quo illi tempore Rhodium insulam Turcis eripuerunt: nec non Spathiferi, Calatrauenses, Montefiani, Christi optimo ex ijs detractio censu aucti fuere. Iure ne an iniuria, variant annales; fama tamen frequentior, & sensu prope omnium damnat. Diuitias, quibus aucti immensum, fuerant, malo fuisse, fateamur necessesse est: siue virtutum indole, quibus res tantas terra marique perfecerant, voluptatibus extincta: siue ex ea re invidia apud populum constata, apud Principes spe lucri excitata. Tam cito in omne improbitatis genus degenerasse vix esset credibile, nisi Clemētis V. Pont. Maxim. diplomata, quæ inter tabulas ædis Toletanæ omnium maximæ (vbi Ioannes Mariana li 15 Rer. Hisp. cap. 10. testatur) plura extant indicio essent: Famam haudquaquam vanam fuisse, affirmantis duos, & sexaginta ex eo ordine, se coram quæstione habita, scelera nefandissima falsos, veniam petijisse. Huius porro abolitionis disquisitionem in utramque partem fusè admodum reperire licet apud dictum Marianam loco citato; Villaneum, Antonium, Platinam in Clemēte V. Rob. Gaguinum in Philippo Pulchro, Papyrium Massonum lib 3 Annal. Ioan. Azorium lib. 13. Institut. Moral. c. 6. (qui de Commendis, Beneficijs, precibus horarijs, votis variorum Ordinum doctè admodum scripsit, & alios

ORDO EQVITVM
Teutonicorum Hospitalis Sanctæ
Mariæ in Hierusalem, qui alio
nomine Crucigeri, &
Mariani dicti.

Adem pen[te] tempestate Friderico I. Imp. à Gregorio V II. litteris, ac legationibus impulso, copias quoque amplissimas in Syriam ducente, exædificata Hierosolymis S. Mariæ æde (quæ nomeu Equitibus S. Mariæ Teutonicorum in Hierusalem peperit) Ordo Teutonicorum Celestino III. P. Max. sub regula D. Augustini approbante, aduersus fidei Christianæ hostes institutus etiam fuit. Cuius quidem instituti milites Templariorum, & fratrum S. Ioannis normam secuti, & in vnam quasi conflata solemniter professi; ad discrimen Cruces nigras albis chlamydidibus apponere; vt fusè citatis locis edocent Tyrius, Vitriacus, & Morinus Sanutus Torfellus Patricius Venerus in Secretis fidelium Crucis. Henricus V Valpot, vir fortissimus primus ordini magister datus, æquata cum Regibus potestate creandi Equites, & à dicto Celestino sacra in armis operandi facultate, vt de iisdem vere dicere liceat, quod Rodericus Archiepiscopus Toletanus de suis prodit Equitibus. *Qui laudabant in canticis, accincti sunt onse, & qui gemitabant orantes ad defensionem patriæ &c.* Adeo

Lib. 3. p. 8.

Lib. 7. c. 4.
& 27.

*Insignia
Rosarij.*

Lib. 9.

*Cromerus
lib. 8. 9. &
10.*

vt Religiosa quadam societate, inter se deuincti nō minorem orationibus, quam armis nauarent operam, & Mariam Virginem cuius sese patrocinio deuouerant. Rosarium nempe cuius tesseram, & in Scuto cum dicta Cruce Mariæ Burgi postea assumpserunt. cotidie recitando inuocarent; vnde etiā Mariani, & Crucigeri hodieque sunt appellati. Capta autem vrbe Hierosolymitana, Saladino Saracenorum, Duce; Sodalitium Teutonicum Aconem, seu Prolemaidā translatum. Inde, vt ex tota item Syria cum cæteris Christianis expulsū Fridericus Secundus in Germania collocauit, quod vbi ad Prussiæ prouinciam à Christi fide tunc alienam, & Polonis Christianis infensam subigendam, Christi que Religione imbuedam, sola interueniente Gregorij IX. auctoritate destinasset, vt latè narrat Cromerus, & ex publicis actis contra Nauclerum, & alios probat, inter vicinos Principes Christianos, & istos Teutonicos milites mirum, quàm variæ similtates, & contentiones, quæ ad arma prorumperet, exortæ sint. Ad quas assidue componendas ne ordinis illius præclari ad fidem dilatandam progressus, quibus Satan inuidebat, impedirentur, Romani Pontifices incessanter aduigilarunt, eoque factum vt Conradus Mazouicæ Dux à Boruffis (qui hodie Prussia) tunc Christi hostibus bello attritus, ordinem hunc sibi coniunxerit, & Culmensi agro concessio totam Prussiam, & omnē eam ditionem, quæ trans Vistulam ad mare Balticum porrigitur, occupandam dederit. annoque deinceps LIII. ac salutis nostræ CIO. CC. LXXIX. debellata prouincia Christi nomen à Teutonicis in ea sit constitutum ductore Hermanno Saltza magistro, spectatæ virtus Duce, qui primus sacræ Domus vexillum in Prussiam traduxit, quo officio, non plebis tantum animos, sed etiam principum voluntates sibi conciliarunt. Deinde ab iisdem acerrima bella contra Lithuanos, & Tataros pro Polonis pu-

gnata: Arctissima tunc inter illos, & Poloniæ Reges amicitia coijt, donec extincta vetere Regum stirpe, & Christi nomine à Lithuanis suscepto, Jagello Lithuanicæ princeps à Polonis in Regem acceptus est. coniuncta cum Polonia Lithuania. Eius progenies, quæ inultas tot clades, à Teutonico ordine illatas ad suum dedecus pertinere existimabat, nihil non ab eo tempore fecit, quo Teutonicos actu, seu vi antiqua possessione depelleret: infelici quidem per initia successu vti, & iniusto conatu. Ingenti tandem clade affecti Equites prope Tannebergam Anno 1400. X. Idus Quintiles sub Venceslao sagellone amissis L. hominum millibus, vix tandem adducti, vt quiescerent: sed pro inueterata gentis gloria, pro militari sacramenti Religione, extrema potius tentare, quam tot laboribus parta ignauè deserere; donec Boruffis, ac LXX. circiter opidis, & arcibus vna die quasi conspiratione facta deficientibus, Cazimirus Sigismundi I. parens occasionem arripuit, ordinemque in eas angustias redegit, vt Ludouicus Erlinsusius cum de Vniuersis fortunis periclitaretur. metu, qui in constantissimum cadere potest, adigente, nulla Cæsaris, aut Imperij interueniente auctoritate, in eas conditiones cum Polono transegit, vt singuli deinceps ordinis Prusiæ Magistri intra sextum ab inito Magistratu mensem, Poloniæ Regem adire, & eum pro supremo Domino per iurandum agnoscere tenerentur. Ijs conditionibus postea cum stare nollet Fridericus Saxo, atque post eum Albertus Brandenburgicus Sigismundi sororis P. rursus graui bello se implicuit, cui gerendo cum auxilia à Cæsare, & Germanis, quorum de maiestate, & iure agebatur, expectarentur, deterioribus longè conditionibus imminentem belli procellâ pace cum auunculo contracta, in occasionem sibi priuatim consulendi vertit, nam ex ordinis Magistro à Polono, cuius se clientela credidit, Prus-

lia

fiæ Dux creatus est, statimque muta-
ta religione voti vinculum soluit, du-
cta vxore Dorothea Friderici Primi
Daniae Regis F. & prouinciam, quam
antea vsusfructus tantum titulo ob-
tinebat, iure proprietatis possiden-
dam ad hæredes transmisit: Cuius fi-
lius Fridericus eadem, qua parens ce-
remonia tâquam regni beneficiarius
in Borussia principem, Lublini tra-
dito vexillo, & accepto à Rege tor-
que aureo, inauguratus est, an. 1568.

Adeo vt sensim Illustrissimus ille
ordo non paruo Germanicæ nationis
dedecore in ijs partibus extinctus
fuit, cum tribus ferè seculis in Prus-
sia, maximo Reipublicæ Christianæ
bono florisset, magna; inde regnis
Germanicis decessio facta, quod Til-
mannus Bredenbachius edito ea de
re libello, & Cromerus latè expo-
nunt, Vnde apparet maximam huic
ordini iniuriam ab Alberto, Polono-
rum ope, pro quibus tot bella Cru-
cigeri pugnaverunt, factam fuisse,
atque adeo Cæsari, & Imperio in
quorum tutela iam ab initio, conti-
nuata possessione Equites Teutonici
semper existissent. Quamobrem Al-
bertus iure ab Imperio proscriptus,
causa eius magna cõtentione agi cœ-
pit in Comitijs Anni 1548. inter Sta-
nislauum Lascum à Sigismundo Polo-
niæ Rege missum, & Volfangum Mel-
chingum, quem Cæsar ante quadrien-
nium in ordinis Teutonici Magistrum
inaugurauerat. Re cognita exitus il-
lius actionis fuit, vt sententiam con-
tra Albertum pronunciatam tuẽdam
esse censerent: cætera, in quibus
maior difficultas, ad Cæsarem reij-
cerent. Hodie totius ordinis Teuto-
nici. Magister est Serenissimus Ma-
ximilianus Austrius, qui insignia Au-
striaca, & Imperij cum Cruce ordi-
nis (quæ nigram alteram auream com-
plectens etiam collegij tessera habe-
tur) coniunxit. Milites autem, & sa-
cerdotes Crucem nigram limbo ar-
genteo insignem chlamydi adsutam,
& alteram ex collo pendentem, præ-
ferre solent. Quæ & alia fusius apud

Seb. Munsterum libro tertio, de Ger-
mania, qui seriem magistrorum, &
res illustriores ab ijs gestas recenset,
& apud Belforestum libro tertio, de
Colmographia, & Iac. Aug. Thua-
num hiltoriarum lib. 1. 5. & 43. pru-
dens Lector reperiet.

Et quamuis Prussia, quam Equites
annis antea actis possidebant, modò
Regi Polonorum pareat, nihilominus
eligitur hodie magnus magister, qui
illius ordinis bona in Germania sita
etiannum possidet, quibus Germa-
norum pleraque nobilitas, & Princi-
pum filij deuinciuntur.

*Theaurus
Politicus.*

ORDO EQVESTRIS
sancti Ioannis Acconensis,
& S. Thomæ.

IMITATIONE dictorum ordinum mili-
tarium, erecta sunt, & alibi eius-
dem generis collegia. Quorum è
numero fuit illud Militum S. Ioan-
nis Acconensis, ab Accone vna ex
quinque, quæ in sacra scriptura me-
morantur, ciuitatibus, inuento no-
mine. Ab initio infirmis, ac peregrin-
nis loca sacra visentibus, piam ope-
ram impedere commilitones illi pro-
fessi sunt, mox, & arma fratres ho-
spitalis Sancti Ioannis amulati adiu-
xere, exinde inter militares ordines
connumerati. Hieronymus Roma-
nus regnante in Hispania Alfonso co-
gnomento Sapiente, floruisse eos tra-
dit, & ab eodem testamento condito,
supellestilibus, vt lecto, & similibus,
pecunijsque donatos; Testati porrò
ætate nullã quasi extitisse memoriam,
qui & perijsse paulatim ordinem Ac-
conensem testatur cap. 15. & 19. su-
per Iosue. Cæterum S. Augustini nor-
mam sequuti S. Thomam pro numine
habuisse videntur, vt idem Romanus
se edoctum innuit, quod Alexandro
IV. P. M. res sacras moderante, Or-
do titulo S. Thomæ & S. Ioannis Ac-
conensis coniunctim fuerit, indigetatus.
Verum in Prouinciali Romano
inter ceteros militares, ordo S. Thomæ
quasi

*Botereis.
Iosue c. 13*

Lib. 24.

*Insigne E-
quill Teu-
tonicorum
Cruce ni-
gra.*